

การจัดทำและการควบคุมโดยงบประมาณของรัฐวิสาหกิจประจำราชอาณาจักร

นางสาวนงลักษณ์ ศิริภักดี

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิตชั้นโท

แผนกวิชาบัญชี

ศูนย์วิทยทรัพยากร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๗

๑๕๘๔๙๘๗

008193

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

NO THIS PAGE IN ORIGINAL

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บังคับวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
.....

บังคับวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ๑๒๙๖๔ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ.๑๙๖๔ ประธานกรรมการ

.....
.....

.....
.....

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์นงคราษฎร์ จันทร์ยิ่งยง

ลิขสิทธิ์ของบังคับวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดทำและการควบคุมโดยงบประมาณของรัฐวิสาหกิจประเภท
สาขาวิชาชีวภาพป่าไม้

ชื่อ

นางสาว นงลักษณ์ ศิริภักดี แผนกวิชา ปัญชี

ปีการศึกษา

๒๕๖๑

บทคัดย่อ

รัฐวิสาหกิจสาขาวิชาชีวภาพป่าไม้ เป็นกิจการที่คำเนินชูรากิจแบบผู้อุทิศ ไม่มีการแข่งขัน แต่ก็มีไก่หมายความว่ารัฐวิสาหกิจเหล่านี้จะคำเนินงานโดยอิสระ เพราะต้องอยู่ภายใต้ กรรมการคุณคุณและของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้การคำเนินงานของรัฐวิสาหกิจประเภทนี้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การที่รัฐวิสาหกิจจะคำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศไทยตามแผนพัฒนา คังกล่าว รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งจะต้องมีการวางแผนงานในอนาคต และแต่ละปีจะห้องคำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้แล้ว ลิ่งที่จะช่วยให้รัฐวิสาหกิจคำเนินรายการแผนงาน ที่ได้วางไว้อย่างหนึ่งก็คือ "งบประมาณ" เพราะงบประมาณเป็นการจะประมาณรายรับ-รายจ่ายในการคำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนงาน และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย คังนั้น จึงมีปัญหาว่า รัฐวิสาหกิจสาขาวิชาชีวภาพป่าไม้จะมีการจัดทำงบประมาณและ การควบคุมคุ้มครองจ่ายตามงบประมาณอย่างไร จึงจะให้การคำเนินงานเป็นไปตาม จุดมุ่งหมายคังกล่าว

จากการศึกษาถึงการจัดทำและการควบคุมค่าใช้จ่ายตามงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ ประเภทนี้ โดยการสอบถามจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และศึกษาจากเอกสารงบประมาณรวม ทั้งเอกสารอื่น ๆ พบร่วม การจัดทำงบประมาณของรัฐวิสาหกิจจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนด ของกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติที่ต่าง ๆ ซึ่งกำหนดโดยสำนักงบประมาณและศิษย์ของคณะรัฐมนตรี แต่รัฐวิสาหกิจก็มีอิสระพอสมควรในการที่จะประมาณรายจ่ายตามงบททำการ เพราะ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้มาจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจเอง สำนักงบประมาณและสำนัก

งานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีลักษณะที่จะออกความเห็นในเรื่องรายได้และรายจ่ายของรัฐวิสาหกิจได้ แต่รัฐวิสาหกิจนั้นจะปฏิบัติความหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานะการณ์ เหตุผล และความถูกต้องว่าจะคำนึงงานตามได้เพียงไร ส่วนงบลงทุนนั้นจะต้องเป็นไปตามแผนงานและมติของคณะกรรมการรัฐมนตรี การจะประมาณรายรับ-รายจ่าย ให้ประมาณจากภาระที่ตัวเลขที่เกิดขึ้นจริงในปีก่อน ๆ การคาดคะเนความต้องการใช้จัดบล หรือบริการของผู้บริโภค รวมทั้งเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย สิ่งสำคัญในการจัดทำงบประมาณของรัฐวิสาหกิจประกอบหนึ่งก็คือ การจัดสรรงวดเงินที่จะนำมาใช้จ่ายให้เพียงพอ ก่อนค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

สำหรับค้านการควบคุมค่าใช้จ่าย รัฐวิสาหกิจได้มีการกำหนดค่าวิธีการท่อง ๆ เพื่อให้การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามที่ได้ประมาณไว้ และจากการศึกษาพบว่า รัฐวิสาหกิจจะให้ความสนใจทางด้านงบประมาณมากกว่างบทำการ เพราะงบทำการออกจากจะใช้จ่ายจากเงินรายได้ของรัฐวิสาหกิจ ยังแล้วเท่าที่ผ่านมา คาดใช้จ่ายจริงตามงบททำการมักจะไม่เกินจากที่ประมาณไว้มากนัก เว้นเสียแต่ว่าจะมีสถานะการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน เช่นกรณีน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นราคาเป็นก้อน ส่วนงบลงทุนนั้นจะต้องควบคุมเพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้

การใช้งบประมาณให้ได้ลดลงเป็นอย่างมาก นอกจากจะขึ้นอยู่กับการทั่งบประมาณที่จัดทำให้ทำได้ดีอย่างเหมาะสมแล้ว ยังขึ้นอยู่กับตัวบุคคลผู้บริหารงานที่เป็นผู้ใช้งบประมาณด้วยการที่พบร้ารัฐวิสาหกิจบางแห่งคำนึงการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ก็เพราะปัญหาสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคลผู้บริหารงาน การแก้ไขจึงอยู่ที่ว่า ผู้บริหารงานนั้นมีความรับผิดชอบในการที่จะดำเนินงานให้ได้ลดเพียงไร

จุดประสงค์รวมทั้งวิทยาลัย

Name Miss Nonglak Siripakdee Department Accountancy

Academic Year 1974

ABSTRACT

Public Utility State Enterprise is the monopolistic business. It cannot operate freely by itself, but have to be under the government control, so that the operation of the state enterprises should be consistent with the National Economic and Social Development Plan.

To guide and control the operations of state enterprises so they should proceed according to the development plan of the nation, each of the state enterprises should have its plans for the future and annual operation must be according to the plan.

A method that will ensure that the operation of state enterprises proceed in accordance with the plan is "budgeting", for budgeting is the estimation of revenue and expenditure in operating the work according to the plan. It is used as a guideline to achieve the aim. Therefore, it is worth investigation how public utility state enterprises prepare their budgets and make use of budgetary control technique to ensure that their goal of operation is achieved.

Studying the methods of budget preparation and budgetary control of the state enterprises by interviewing concerned officers and studying from budget documents and other references, it is found that budget preparation of state enterprises must be done according to the rules and

regulations set by the Budget Bureau and the approval of the Cabinet. But the state enterprises have the autonomy to estimate their own expenditure in the Operating Account, for this type of expenditures utilize their own revenue. The Budget Bureau and Office of the National Economic and Social Development Board have the right to state their opinions on the state enterprises revenue and expenditure. But whether the state enterprises will follow their recommendation or not depends upon how the projects planned by the state enterprises can be materialized. As for the budget of the Capital Account, it has to be made according to the future plan of operation, subjected to the approval of the Cabinet. Estimation of budgeted revenue and expenditure is based on past and actual figures, estimation of consumers' demand for products and services in the future.

One important aim in the state enterprises' budget is to provide adequate sources of revenue to match future expenditures.

For controlling of expenditure, the state enterprises have several controlling methods to see that the expenditures are within the estimation. As a result of the investigation it is found that the state enterprises place more importance in the Capital Account than in the Operating Account, because fund for expenditures in the Operating Account derive from the state enterprises' own revenue and in the past the actual expenditures did not exceed the estimate much, except when there are situations which were not expected at the time of the budget procedure, such as the increasing of oil price etc. But the expenditures in the Capital Account must be according to the plan.

In order to derive maximum benefit from budgeting besides making estimates carefull and controlling expenses effectively, the success of budgeting depend a lot upon the administrators who manage it. It is found that the operations of some state enterprises do not meet the target because of the problems which stem from the administrators. The way to solve this problem is that the administrator should take more responsibility in carrying out their duty.

ศูนย์วิทยทรัพยากร อุปlogenกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สาเร็จได้โดยความกรุณาของคุณนาย จันทร์ยิ่งยง หัวหน้า กองบประมาณฯ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ และอ่านต้นฉบับ ทั้งหมดจนจบ และคุณประเสริฐ ทรงวิรัตน์ หัวหน้าแผนกแผนงานและรายงาน กองบประมาณฯ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ซึ่งได้ให้คำชี้แจงเกี่ยวกับเนื้อหาโดยตลอด

นอกจากนี้ยังเขียนยังได้รับความกรุณาจากเจ้าหน้าที่บประมาณของการไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการประปาส่วนภูมิภาค ที่ได้ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้

บูรณาจักรไทย ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้เขียนถึงกล่าวขอบคุณให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สาเร็จลงได้ไว ณ โอกาสันนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๙
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑
กิจกรรมประจำปี	๗
รายการตารางประจำปี	๙

บทที่

๑. บทนำ	๙
วัตถุประสงค์และประโยชน์จากการวิจัย	๖
ขอบเขตของ การวิจัย	๖
๒. หลักการทั่วไปของรัฐวิสาหกิจ	๘
ความหมายของรัฐวิสาหกิจ	๘
ความสำคัญและความจำเป็นของรัฐวิสาหกิจ	๘
เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรัฐวิสาหกิจ	๙
รัฐวิสาหกิจในประเทศไทย	๙
ประเททของรัฐวิสาหกิจ	๙
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจตามแผนพัฒนา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)	๑๖
โครงการและนโยบายทางด้านการเงินของ รัฐวิสาหกิจ สาขาอาชญากรรม ฉบับที่ ๓ ...	๑๖
รัฐวิสาหกิจ สาขาอาชญากรรม ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ ..	๑๖
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๒๐
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๒๐
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	๒๔

การประปานครหลวง	๖๙
๓. การจำแนกประเภทบ่อบรบประมวลของรัฐวิสาหกิจสาธารณะปีโภค ...	๖๕
ความหมายของบ่อบรบประมวล	๖๕
ลักษณะของบ่อบรบประมวลที่คือ	๗๖
ความสำคัญและประโยชน์ของบ่อบรบประมวล	๗๖
งบประมาณที่รัฐวิสาหกิจสาธารณะปีโภคจัดทำ	๗๗
แหล่งที่มาของเงินลงทุนของรัฐวิสาหกิจ	๗๗
๔. กิจหมายและระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับบ่อบรบประมวล	๗๙
พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ	๘๖
ระเบียบวิธีการงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ	๘๖
พระราชบัญญัติจัดตั้งรัฐวิสาหกิจสาธารณะปีโภค	๙๕
พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ...	๙๕
พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง	๙๖
พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๙๖
พระราชบัญญัติการประปานครหลวง	๙๗
๕. การจัดทำงบประมาณ	๙๐
ขั้นตอนในการจัดทำงบประมาณ	๙๐
การวางแผนงาน	๙๑
การขออนุมัติหลักการ	๙๒
การเสนอขอทั้งวงเงินงบประมาณ	๙๒
การเสนอประมาณการรายได้	๙๓
การเสนองบประมาณรายจ่าย	๙๙๖
การจัดทำเอกสารงบประมาณ	๙๖๙

ଶ୍ରୀ ୭୫୯

၁၂

๖. การควบคุมการใช้จ่ายตามงบประมาณ	๙๖๐
การควบคุมยอดเงินงบประมาณ	๙๖๐
วิธีการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณยังไงกัน	๙๖๑
การใช้จ่ายเงินที่ได้รับอนุมัติตามงบประมาณ	๙๖๑
การใช้จ่ายเงินที่ไม่ตรงตามที่ได้รับอนุมัติไว้	๙๖๓
การขอเงินประจำวัด	๙๖๔
การติดตามผลและการควบคุมการใช้จ่ายตามงบประมาณ ของรัฐวิสาหกิจสหกรณ์ปีโภค	๙๖๕
๗. บทสรุปและขอเสนอแนะ	๙๗๗

បរិវឌ្ឍនករោម ១៩១

ການພູມງານ ๗๕๓

ประวัติการศึกษา ๑๕๘ | Page No. ๑๕๘

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑. งบลงทุนและแหล่งที่มาของเงินลงทุนของรัฐวิสาหกิจ	๑๗
๒. ตารางการเบิกจ่ายเงินรายปี(Expenditure Schedule)	๓๙
๓. แบบการเสนอประมาณการรายได้	๔๙
๔. แบบการเสนอรายการกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่าย	๑๖๖
๕. ตารางแสดงอัตรากำลังโดยสรุป	๑๓๑
๖. แบบการขออนุมัติเงินประจำงวด	๑๖๖
๗. ทะเบียนคุณยอดเงินงบประมาณ (Work Abstract Book)	๑๗๘
๘. แบบฟอร์มการรายงานงบลงทุน	๑๘๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปlogenกรณ์มหาวิทยาลัย